

Katja Krajnca, Marjetka Štampeka, Simona Zupana Šmigiča

SAPROTI MANI 1

Metodiskais skolotāju
ceļvedis mācību līdzeklim saziņai
latviešu valodā un latviešu zīmju valodā
1. klasei

SAPROTI MANI 1

Metodiskais skolotāju ceļvedis mācību līdzeklim saziņai latviešu valodā un latviešu zīmju valodā 1. klasei

Metodiskā skolotāju ceļveža izstrādei par pamatu ir izmantots Slovēnijas Republikas Izglītības institūta izdots metodiskais skolotāju ceļvedis "Me razumeš 1. Priročnik za učitelje za komunikacijo v slovenskem in slovenskem znakovnem jeziku za prilagojeni izobraževalni program z enakovrednim izobrazbenim standardom v prvem razredu" / "Saproti mani 1. Skolotāju ceļvedis saziņai slovēņu valodā un slovēņu zīmju valodā pielāgotā mācību programmā ar līdzvērtīgu 1. klases izglītības standartu".

Autori: Katja Krajnc (*Katja Krajnc*), Marjetka Štampeka (*Marjetka Štampek*), Simona Zupana Šmigiča (*Simona Zupan Šmigič*)
Recenzenti: Dr. Marjetka Kuloveca (*Marjetka Kulovec*), Dr. Matic Pavličs (*Matic Pavlič*), Mateja Frangeža (*Mateja Frangež*), Živana Rusiča (*Živana Rusič*)

Ilustrators un dizainers: Davors Grgičevićs (*Davor Grgičević*)

© Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Pirmais slovēņu oriģinālizdevums publicēts 2019. gadā

© oriģinālam: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2019

No slovēņu zīmju valodas tulkojusi: INAMORA ZAICEVA

No slovēņu valodas tulkojusi: IEVA AUZIŅA

Mācību satura redaktore: INAMORA ZAICEVA, SOLVITA VANCĀNE, IEVA AUZIŅA, MARTA LEIMANE

Latviešu valodas literārā redaktore: AUSMA MUKĀNE

Zīmju valodas ilustratore: IEVA VILCIŅA

Maketētāja: AGATA MUZE

Recenzenti: Dr. DINA BETHERE, Mg. IVARS KALNIŅŠ

Mācību un metodiskā līdzekļa izstrādi un sagatavošanu publicēšanai projektā vadīja JOLANTA GŪŽA

© Valsts izglītības satura centrs | ESF projekts Nr.8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā, 2023

ISBN 978-9934-24-151-2

Mācību līdzekli ieteicams izmantot saistībā ar mācību priekšmeta programmas paraugu

"Latviešu valoda 1.–9. klasei skolēniem ar dzirdes traucējumiem": <https://mape.gov.lv/catalog/materials/10CF1295-6AAD-4E67-9726-7F980FEF9D54/view>

— mācību līdzeklis ir paredzēts skolēniem ar dzirdes traucējumiem

Pateicība:

Rīgas Ēbelmuižas pamatskolai, SIA "Magnetic Professional" un izdevniecībai "Droši un koši" par dalību mācību līdzekļa adaptēšanā un izdošanā latviešu valodā.

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

SATURS

Ievads	4
Ekspertu atzinumi	5
Metodiskie ieteikumi mācību līdzekļa lietošanā	8

Skola

Vārdu krājums un gramatikas piemēri latviešu valodā	10
Vārdu krājums un gramatikas piemēri latviešu zīmju valodā	11
Aktivitātes	12

Māja un ģimene

Vārdu krājums un gramatikas piemēri latviešu valodā	16
Vārdu krājums un gramatikas piemēri latviešu zīmju valodā	17
Aktivitātes	18

Skaitļi un dzīvnieki

Vārdu krājums un gramatikas piemēri latviešu valodā	22
Vārdu krājums un gramatikas piemēri latviešu zīmju valodā	23
Aktivitātes	24

Latviešu zīmju valodas tulkojums latviešu valodā	29
Par autoriem	34
Par ekspertiem un recenzentiem	35
Avoti	36
Pielikums	37

SKAIDROJUMS

Simbols “acs” – aicina noskatīties video

Simbols “atvērta grāmata” – norāda uz attiecīgo lappusi (lpp.) mācību līdzeklī 16-17

IEVADS

No slovēņu valodas un slovēņu zīmju valodas latviešu valodā un latviešu zīmju valodā adaptētajā mācību materiālā ietilpst trīs mācību līdzekļi un trīs metodiskie skolotāju ceļveži mācību procesa plānošanai kā palīgmateriāli šo mācību līdzekļu lietošanai, kas kopā veido trīs mācību un metodiskos līdzekļus: **Saproti mani 1**, **Saproti mani 2** un **Saproti mani 3**. Tie ir paredzēti skolēniem ar dzirdes traucējumiem, kuri sāk apgūt savu pirmo valodu sākumskolas 1. klasē. Daļa šo bērnu, uzsākot skolas gaitas, vēl nerunā nevienā valodā vai arī ir apguvuši tikai atsevišķus runas elementus, un viņu vārdu krājums ir neliels. Mācību materiāls bērniem ar dzirdes traucējumiem sniedz iespēju vienlaikus apgūt divas valodas: latviešu valodu un latviešu zīmju valodu. Mācību līdzekļa *Saproti mani 1* saturu veido trīs pamattēmas:

- Skola;
- Māja un ģimene;
- Skaitļi un dzīvnieki.

Mācību līdzeklī abas valodas ir nodalītas viena no otras ar krāsām un ir atspoguļotas atsevišķās lappusēs. Latviešu valodas rakstībā ir ievēroti speciālo pedagogu norādījumi: burtu fonts un izmērs, kā arī fona krāsas, kas atvieglo lasīšanu un teksta izpratni, teksta salikumā ir nolīdzināta tikai kreisā mala, dodot iespēju vieglāk sekot vārdu plūdamam.

Katras tēmas sākumā ir dots vārdu krājums, uzdevumu un gramatikas paraugi latviešu valodā un latviešu zīmju valodā. Katrai tēmai ir aktivitāšu izklāsts ar norādēm uz konkrētām lappusēm skolēnu mācību līdzeklī, darba lapām, pielikumiem un video. Pie video ikonas ir ātrās reaģēšanas QR kods (*Quick Response Code*), kas paredz tūlītēju video noskatīšanos. Skolotāju ceļvežos ir tabulas ar piemēriem, kā tiek aprakstītas latviešu zīmju valodas zīmes, un tekstu zīmju valodā tulkojums latviešu valodā. Pie atsevišķiem piemēriem tiek norādīti vairāki iespējamie varianti, kā vienu vārdu/jēdzienu var veidot/tulkot latviešu zīmju valodā, atkarībā no konteksta.

Tikai šajā pirmajā skolotāju ceļvedī ir sniegti ekspertu atzinumi, neatkārtojot tos skolotāju ceļvežos *Saproti mani 2* un *Saproti mani 3*. Savukārt visos 3 ceļvežos ir metodiskie ieteikumi mācību līdzekļa lietošanā.

Lēmums adaptēt šos slovēņu mācību materiālus izriet no nepieciešamības pēc jaunākās paaudzes metodikas un mācību līdzekļiem speciālajā izglītībā Latvijā. Tajos tiek respektēta latviešu zīmju valoda un kopiena, kas šo valodu lieto ikdienā, kā arī šī mācību materiāla oriģināla autoru vairāk nekā trīsdesmit gadu pieredze darbā ar bērniem, kuri ir nedzirdīgi, vājdzirdīgi vai kuriem ir citas grūtības ar valodas un runas apguvi.

Oriģinālmateriāla slovēņu valodā un slovēņu zīmju valodā veidošanā sadarbojās visi trīs Slovēnijā esošie dzirdes un runas centri: Vājdzirdīgo un nedzirdīgo institūts Ļubļanā, Dzirdes un runas centrs Mariborā un Komunikācijas, dzirdes un runas centrs Portorožā.

Pateicība gan slovēņu kolēģiem par oriģināla izveidi un doto iespēju to adaptēt latviešu valodā un latviešu zīmju valodā, gan visiem sadarbības partneriem Latvijā, kas palīdzēja šo mācību līdzekļu skolēniem ar dzirdes traucējumiem tapšanā. Materiāla adaptācijā un aprobācijā ir iesaistīties plašs speciālistu un interesentu loks – pedagogi, tulkā, cilvēki ar dzirdes traucējumiem.

Lai priecīga un raita mācīšanās!

EKSPERTU ATZINUMI

Dr. Katja Šifrara, defektoloģijas profesore, speciālā pedagoģe: – Mācību materiāls ir vienkāršs, kādam tam arī jābūt, jo tas ir paredzēts divām īpašām bērnu mērķauditorijām: bērniem, kuri nāk no kopienas, kas ikdienā lieto zīmju valodu, un tiem, kuriem ir ar dzirdi un runu saistītas dažādas pakāpes grūtības pirmās valodas, kas visbiežāk ir zīmju valoda, apguvē. Materiālam ir pārdomāta un profesionāli izveidota struktūra, kuru noteikuši ilggadējā pieredzē balstīti atzinumi, izaicinājumi un šķēršļi, kā, piemēram, vēl visai nesen Slovēnijā spēkā esošais aizliegums lietot zīmju valodu mācību procesā skolā.

Izpētes un personīgo novērojumu rezultātā, kā arī ņemot vērā citu valstu labo praksi, pedagogi un speciālisti Vājdzirdīgo un nedzirdīgo institūtā Ļubļanā slovēņu zīmju valodu mācību procesā ieviesa kā patstāvīgu valodu. To apliecina arī šis mācību materiāls, kurā abas valodas ir skaidri nodalītas. Abu valodu mācīšana vienlaikus skolēnus nepiespiestā veidā ved uz šo valodu neapzinātu salīdzināšanu, kas savukārt rada stabilus pamatus vēlākai valodas apguvei un gramatikas izpratnei jau apzinātā līmenī.

Dr. Matīcs Pavličs, vispārējās valodniecības zinātņu doktors, slovēņu zīmju valodas pētnieks, līdzautors projektā “Slovēņu zīmju valodas ērtā video vārdnīca”: – Tas, kas runātajā valodā ir vārdi, zīmju valodā ir zīmes, sejas mīmika un atsevišķu ķermeņa daļu kustība, balss vietā visvairāk tiek izmantotas rokas, tādējādi izpaužot savas domas un jūtas, vajadzības un vēlmes. Tādā veidā nododot informāciju un saņemot to pretī, cilvēki ar dzirdes traucējumiem veido savu valodas un kultūras identitāti, savu kopienas valsts sociāli ekonomiskajā sistēmā. Praksē liela daļa nedzirdīgo un arī ne mazums vājdzirdīgo skolas gaitas beidz ar ļoti pieticīgu valodas kompetenci. Tādēļ viņiem ir ierobežota pilnvērtīga iekļaušanās ikdienas sabiedriskajā dzīvē.

Nedzirdīgajiem zīmju valodas apguve ir vispirms atkarīga no katra individuālās ģimenes un skolas vides. Tur, kur dominē runātā (verbālā) valoda, atkarībā no ģimenē, bērnudārzā vai skolā pieejamajiem valodas modeļiem, abas valodas tiek mācītas diezgan veiksmīgi. Tas spēcīgi ietekmē nedzirdīgo bērnu valodas attīstību, kā arī viņu kognitīvo, emocionālo un sociālo attīstību. Tā kā ilgstoši ir trūcis sistemātiskas informācijas un palīdzības, kā nedzirdīgiem un vājdzirdīgiem bērniem dabīgā ceļā apgūt valodu, lielākā daļa vecāku savu bērnu dzirdes problēmas agrīnajā stadijā risinājuši kā pratuši. Diemžēl daļa nedzirdīgo bērnu zīmju valodu sāk apgūt tikai skolā, galvenokārt no saviem nedzirdīgajiem vienaudžiem, un tas nozīmē, ka viņiem ir bijušas ļoti ierobežotas saziņas spējas.¹

Lai bērniem ar dzirdes traucējumiem nodrošinātu optimālu valodas kompetences attīstību, kas spēj dot efektīvu komunikāciju, un tā savukārt ir atslēga kognitīvajai, emocionālajai un sociālajai attīstībai, viņiem tiek nodrošināta valodas apguve pēc divvalodības principa. Proti, bilingvālā pieeja ir kvalitatīvāks un bērniem draudzīgāks valodas apguves modelis, kas sniedz plašāku valodas izpratni, kognitīvās un sociālās prasmes. Tas ir arī saistīts ar ētikas un morāles normām, ar bērna tiesībām uz valodu un vispārējām cilvēktiesībām un nedzirdīgo tiesībām uz kultūru (Pfifer, 2016). Tādā veidā nedzirdīgs vai vājdzirdīgs bērns iegūst valodas pamatus, uz kuriem tālāk būvē savu valodas kompetenci, sasniedz augstāku izpratnes pakāpi. Šāda pieeja vājdzirdīgiem un nedzirdīgiem bērniem sniedz vienlīdzīgas izglītības iespējas zīmju valodā kā pirmajā valodā. Tagad šādas tiesības ir nostiprinātas starptautiskajā likumdošanā.²

Zīmju valodas kā pirmās valodas mācīšanā tiek ievēroti didaktiskie principi, didaktiskās metodes un atbilstošas mācību tehnoloģijas, darba organizācija. Skolotājs brīvi var variēt mācību vielas saturu mācību

¹ Nedzirdīgi bērni nonāk bērnudārzā vai skolā bez jebkādas pieredzes saziņā. Lielākā daļa šo bērnu ir dzimuši ģimenēs, kur abi vecāki ir dzirdīgi, tāpēc ģimenē dabiskā veidā netiek lietota zīmju valoda, un šiem bērniem agrīnā vecumā trūkst jebkāda valodas pamata, uz kā to turpināt attīstīt.

² Apvienoto Nāciju Organizācijas konvencijā “Par personu ar invaliditāti tiesībām” (Slovēnijas Republikā ratificēta 2008. gadā, Latvijas Republikā – 2010. gadā) un Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD, European Union of the Deaf) dokumentos.

programmā. Viņam ir jāpārvalda zīmju valoda. Mācību vielu zīmju valodā skolotājs darba gaitā var kombinēt/papildināt ar rakstītiem tekstiem un attēliem, ar jautājumiem, domu modeļiem un citiem elementiem, kas nodrošina atgriezenisko saiti, jo regulāri ir jāpārbauda, vai skolēns mācīto saprot.

Dr. Marjetka Kuloveca, defektalģijas profesore, surdopedagoģe, skolotāja konsultante un autore rakstiem par dzirdes problēmām un zīmju valodu no savas kā nedzirdīgas personas pieredzes un skatupunkta: – Viegli lietojams un pārskatāms mācību līdzeklis pamatvārdu krājuma apguvei bērniem mājās un skolā nepieciešamajai saziņai. Papildinot vārdu krājumu, ikdienā sazinoties ar vienaudžiem un skolotājiem un mājās, vairojas arī bērna pašapziņa un atbrīvotība. Bērni jūtas droši un iederīgi skolas vidē. Tas ir labs pamats priekam mācīties.

Smadzenes saņem informāciju no maņu orgāniem, kad redzam, dzirdam, pieskaramies, par dažādām mūsu sajūtām, t. sk. sajūtām muskuļos un locītavās (propriocepcija). Līdz ar to zīmju izmantošana ir noderīga ne tikai nedzirdīgiem un vājdzirdīgiem skolēniem, bet arī citiem skolēniem. Tā veicina roku pirkstu smalkās motorikas attīstību, kas ir atslēga veiksmīgai rakstītprasmes apguvei. Nedzirdīgo zīmju valoda arvien vairāk tiek izmantota mācību procesā bērniem ar autiskā spektra traucējumiem.

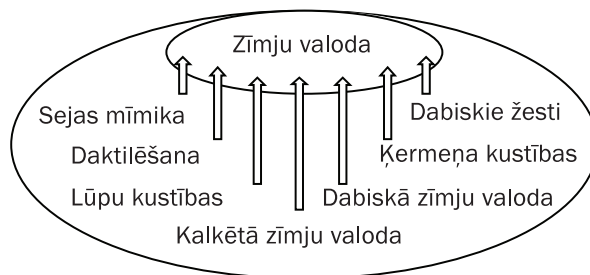
Mācību materiāls ir veidots tā, lai atvieglotu lasītprasmes apguvi arī tiem mazajiem lasītājiem, kuri par sevi vēl šaubās, kā arī bērniem ar smagas pakāpes disleksiju. Apzināti tiek izmantotas pasteltoņu krāsas, kas ir acīm draudzīgākas par melnā un baltā kontrastiem. Teksta salikumā apzināti ir nolīdzināta tikai kreisā mala, ļaujot vārdiem brīvi plūst, un starp rindiņām ir ievērotas lielākas atstarpes, kas palīdz ērtāk tekstam sekot līdz ar pirkstu. Papildu uzdevumi, atkārtojot lasīto, veicina lasītā izpratni un zināšanu nostiprināšanu.

Dr. Inamora Zaiceva, speciālās izglītības pedagogs un logopēds bērniem ar dzirdes traucējumiem: – Lai valoda pastāvētu, to ir nepieciešams lietot – jālasa, jāraksta un jāklausās. Bet, ja bērniem ir smagi dzirdes un runas traucējumi, tad – vispirms jāskatās! Jo, skatoties un līdzdarbojoties, tiek apgūta nedzirdīgo zīmju valoda. Latvijā 2000. gada 1. septembrī stājās spēkā Valsts valodas likums, kura 3. pants (3) nosaka, ka valsts nodrošina latviešu zīmju valodas lietošanu un attīstīšanu nedzirdīgo saziņai, tātad atzīst to par patstāvīgu un līdzvērtīgu valodu.

Katras valsts nedzirdīgo zīmju valodai ir ne tikai sava zīmju sistēma un gramatika, bet arī savi dialekti, žargoni, sinonīmi, apvidus vārdi. Veidojot šos mācību līdzekļus, tika izmantota Latvijas Nedzirdīgo savienības Zīmju valodas komisijā akceptētā latviešu zīmju valoda (<https://zimjuvaloda.lv/>), kā arī vietnē *Spreadthesign* apkopotie ieteikumi par zīmēm dažādās zīmju valodās visā pasaulē (<https://spreadthesign.com/lv.lv/search/>).

Svarīgi ir zīmju valodu nejaukt ar ikvienam cilvēkam raksturīgiem viņa ekspresīvu runu pavadošiem žestiem. Termins “žests” (franču val. *geste* / latīņu val. *gestus*) – roku kustība vai kustību kombinācija, kas pavada dzirdīga cilvēka runu vai palīdz sazināties svešvalodā. Dažādās jomās un situācijās tiek izmantota kinestētiskā sistēma ar reglamentētu nozīmi un ierobežotu lietošanas vidi, piemēram, sportā, ceļu satiksmes regulēšanā, kinoloģijā, medībās, armijā, kultūrā (pantomīma, japāņu teātris, indiešu dejas), reliģijā (klusēšanas zvēresta dēļ). Tātad žests ir kā palīg līdzeklis runas uztverei, bet zīmju valodas zīme ir ar konkrētu nozīmi, savu gramatisko struktūru.

Starp nedzirdīgo zīmju valodu veidojošiem vairākiem komponentiem (skatīt attēlu) ir *dabiskā* zīmju valoda – oriģināla, no verbālās/runātās valodas nosacīti neatkarīga komunikatīva sistēma ar savu zīmju krājumu un savdabīgu leksiku, pragmatiku un gramatikas likumiem, ko nedzirdīgie cilvēki izmanto komunikācijā. Dabiskā zīmju valoda ir līdzeklis saziņai ar savas nacionālās zīmju valodas lingvistiskās sistēmas lietotājiem. Nedzirdīgo zīmju valodas (*the Deaf Sign Language*) alfabētiskā roku zīmju sistēma, saukta arī par *daktilēšanu* jeb pirkstu valodu (*fingerspelling*), ir – vienota rokas kustība katram alfabēta burtam. To izmanto sava vārda daktilēšanā, piemēram, ar rokas kustību parāda katru vārda burtu ātrā tempā. Daktilēšanu lieto personvārdu, vietu nosaukumu, kā arī svešvārdu nosaukšanai.

Kalkētā (fr. *calque* – kalks) zīmju valoda (KZV) ir verbālās valodas lingvistiskās struktūras kopēšana, t. i., vārds vai izteiciens veidots pēc attiecīgā svešvalodas vārda vai izteiciena parauga. KZV parasti izmanto pedagoģiskiem mērķiem, kā arī tulkojot informāciju no verbālās valodas manuālajā. Nedzirdīgo KZV sistēmā bieži vien tiek kalkētas dabiskās zīmju valodas zīmes, bet gramatikas struktūras tiek pārņemtas no verbālās valodas. Šī sistēma ietver apzīmējumus, lai atveidotu locījumus un atvasinājumu morfoloģiju mutvārdos jeb verbālajā valodā.

Mācību līdzeklī *Saproti mani 1* ar QR kodu norādītajā video ir izmantota dabiskā latviešu zīmju valoda, lai skolēni, kuri nav pazīstami ar zīmju valodu, varētu to iemācīties, tāpat kā verbālajā valodā dzirdīgi bērni vispirms apgūst vārdu krājumu. *Saproti mani 1* mācību materiālā akcents tiek likts arī uz daktilēšanas apgūšanu, lai iepazītu vārda burtu sastāvu. Daktilējot bērni bieži vien katru burtu uzsver atsvišķi, bet pedagoģiskais mērķis ir plūstoša lasīšana, līdz ar to tiek pievērsta uzmanība saistītai daktilēšanai. Piemēram, vārdos ANNA, LELLE daktilējam divus līdzās esošus vienādus burtus, pavelkot loku nedaudz uz augšu, kā vienā skaņā. Savukārt *Saproti mani 2* un *Saproti mani 3* mācību līdzeklī ar QR kodu norādītajā video tiek izmantota pedagoģiskajiem nolūkiem latviešu nedzirdīgo KZV. Uzsvars tiek likts uz gramatikas pamatiem: galotnēm sieviešu un vīriešu dzimtē, laiku, skaitli, kā arī uz vietniekvārdiem, apstākļa vārdiem, īpašības vārdiem. Skolēns vienlaikus apgūst vārdu krājumu un gramatikas pamatus.

- Parasti vispirms rodas norādošie žesti, – arī bērniem ar normālu dzirdi: viņi norāda uz priekšmetu un to nosauc. Nedzirdīgs cilvēks, piemēram, parādot cilvēka ķermeņa daļas, izmanto tikai norādošās zīmes. Šeit jāuzsver, ka nedzirdīgam bērnam norādošie žesti pāraug norādošajās zīmēs.
- Divu gadu vecumā parādās imitējošās darbības zīmes. Bērns pakāpeniski iemācās ne tikai norādīt uz priekšmetiem, bet arī imitēt dažas darbības un teatralizēt dažus notikumus, tādā veidā norādot uz saiknēm starp priekšmetiem.
- Apzīmējot elementāru darbību, tiek lietota tās imitācija. Piemēram, darbības “zīmēt” attēlošanai bērns it kā trijos pirkstos tur zīmuli un krāso, līdz ar to apzīmējot gan priekšmetu, gan darbību. Savukārt darbības “krāsot ar otu” izteikšanai bērns atdarina otas galu un tās plastiskumu, “rakstīt” – atdarina darbību un vienlaikus tur priekšmetu.
- Apzīmējot priekšmeta īpašības, tiek izmantota pārdzīvojuma imitācija saistībā ar konkrētu pārdzīvojumu. Dažreiz īpašību apzīmējumam tiek izmantots cits priekšmets vai objekts, piemēram, lai izteiktu īpašību “garšīgs”, bērns ar plaukstu masē vēderu un ar mēli laiza lūpas; “sarkans” – ar rādāmo pirkstu norāda uz lūpām.
- Apzīmējumā iekļauj zīmējošo zīmi – vairāk vai mazāk pilnu, uzskatāmu priekšmeta aprakstu. Zīme apzīmē priekšmeta kontūru vai lielumu.
- Apzīmējumā iekļauj plastisko zīmi – “zivs”: bērns ar plaukstu demonstrē, kā zivs peld.
- Viena zīme izskatās dažādi atkarībā no vēstījuma satura. Piemēram, zīme atšķirsies gadījumos “es tev palīdzēju” un “palīdzi man” vai “došu tev” un “dod man”, tātad ir svarīgi, vai runātājs teikto attiecinājis uz sevi vai uz citu personu.

METODISKIE IETEIKUMI MĀCĪBU LĪDZEKĻA LIETOŠANĀ

Skolotājs, plānojot mācību stundu, vienmēr sev jautā: kāds ir mērķis? Darbā ar bērniem, kuri ir pilnībā vai daļēji nedzirdīgi, vai kuriem citu iemeslu dēļ, uzsākot skolas gaitas, nav prasmes nevienā valodā, mērķis ir, lai bērns apgūst valodu un izveido efektīvu saziņu. Te pats svarīgākais ir palīdzēt bērnam saprast vārda vai zīmes jēgu, tikai tad viņš varēs apgūt valodu, sākt lasīt un rakstīt un pats izlasīto un uzrakstīto saprast.

Viena no svarīgākajām surdopedagoģijas, nedzirdīgo zīmju valodas mācību metodēm ir mācīšana pēc tā sauktās piltuves sistēmas un koncentriskuma principa: skolotājs skolēnus ved un virza no zināmā uz nezināmo, no vieglākā uz grūtāko, no tuvākā uz tālāko, no vienkāršākā uz sarežģītāko. To nodrošina mācību līdzekļa saturs. Bērns jāvada soli pa solim – no panākuma uz panākumu.

Nodarbības klasē parasti tiek īstenotas grupā, tomēr, ievērojot individualitātes principu, kas nozīmē, ka skolotājam labi jāpazīst katrs skolēns un viņa īpatnības, viņa psihosociālā brieduma pakāpe un intelektuālās spējas.

Mācību vielas apguves laikā skolēniem jābūt garīgi un fiziski aktīviem, tāpēc ar saturu viņi jāiepazīstina interesantā un saistošā veidā, daudz spēlējoties un rotaļājoties.

Skolotājiem nemitīgi jāseko līdz tam, vai skolēni uztver un saprot saturu. Tādēļ apgūtais vairākkārtīgi un dažādos veidos ir jāatkārto. Skolotāju ceļvedī ir doti piemēri. Pakāpeniski apgūtie vārdi/jēdzieni un gramatikas modeļi ir jāpārnes uz skolēna ikdienas dzīves situācijām.

NORĀDĪJUMU SKAIDROJUMS ZĪMJU VALODAS ILUSTRĀCIJĀS

	taisnvirziena kustība		pirksti izplešas
	atkārtota kustība		līkloču kustība
	pusloka kustība		pirkstu ņirbināšana
	apļveida kustība		spirālveida kustība
	"turp-atpakaļ" kustība		nekustīgums

SKAIDROJUMS

Skolotāju ceļvedī ir izmantots latviešu zīmju valodas pieraksts, šajā tabulā doti piemēri, kā to lietot.

Zīmes pieraksta paraugs	Apraksts
SKOLA	Vārdi, kas rakstīti ar lielajiem drukātajiem burtiem, nozīmē vienu zīmi.
LABA + DIENA (LABDIEN)	Divi vārdi, kas abi rakstīti ar lielajiem drukātajiem burtiem un savā starpā saistīti ar zīmi (+), nozīmē, ka ar abu zīmju kombināciju tiek iegūts jauns vārds, kas ir pierakstīts iekavās. Abas zīmes jārāda secīgi un savstarpējā saistībā vienu aiz otras.
KOHLEĀRAIS- IMPLANTS	Ja starp vārdiem, kas abi rakstīti ar lielajiem drukātajiem burtiem, ir domuzīme, tas nozīmē, ka zīmju valodā ir viena zīme, bet latviešu valodā lietojam divus vārdus.
IR (piederības darbības vārds, man ir, tev ir, viņiem ir, u. c.)	Ja aiz zīmes iekavās ar mazajiem drukātajiem burtiem seko norādījumi, kā zīme rādāma, tas nozīmē, ka ar attiecīgo mīmiku un papildu žestiem zīmi uzsveram vai pat mainām tās nozīmi.
GALDS – (ar formu norāda galda īpatnību)	Ja ir pierakstīts, piemēram, FORMA: KVADRĀTS vai APLIS, tas nozīmē, ka gaisā ar plaukstu vai rādītāja pirkstu “uzzīmējam” minēto formu.
E-V-A	Lielie drukātie burti, kas savstarpēji saistīti ar defisi, nozīmē burtošanu (daktilēšanu), ko veic ar vadošās rokas vienas rokas pirkstu alfabētu.

LV – latviešu valoda

LZV – latviešu zīmju valoda

SKOLA

VĀRDU KRĀJUMS LATVIEŠU VALODĀ

skola	kopā	kā
skolēni	mācīsimies	vārds
skolotāja	kas	zēns
klase	tu	viņam
tas	septiņi	meitene
te	gadi	viņai
ir	nedzirdīgs	man ir
labdien	divi	cik
es	dzirdes aparāts	mans uzvārds
esmu	man patīk	ko
mācīt	spēlēt/spēlēties	labrīt
pirmā	futbols	sveiki
māja/mājas	seši	labvakar
Rīga	kohleārais implants	uzredzēšanos
Jelgava	dejot	ar labu nakti

GRAMATIKAS PIEMĒRI LATVIEŠU VALODĀ

- Vietniekvārda “tas” lietojums (Tas ir ....).
- Darbības vārda “būt” lietojums (es esmu, viņa ir, viņš ir).
- Personas vietniekvārdu lietojums (es, tu, viņš, viņa, mēs, jūs).
- Piederības vietniekvārdu lietojums (mans, tavs).
- Jautājumu uzdošana (kas?, ko?, kā?, cik?, kur?, vai?).
- Apstiprinošo jautājumu lietošana (Vai tas .....?).

VĀRDU KRĀJUMS LATVIEŠU ZĪMJU VALODĀ

SKOLA	KOPĀ	KĀ
SKOLĒNI	MĀCĪT/MĀCĪTIES	VĀRDS
SKOLOTĀJA	KAS (jautājoša mīmika)	ZĒNS
KLASE	TU	VIŅA (piederības vietniekvārds no “viņš”)
TO	SEPTIŅI	MEITENE
TE	GADI	VIŅA
IR	NEDZIRDĪGS	MAN IR
LABA + DIENA (LABDIEN)	DIVI	CIK (jautājoša mīmika)
ES	APARĀTS (aiz auss)	MANS UZVĀRDS
ES IR	PATĪK	KO
MĀCĪT	SPĒLĒT	LABRĪT
PIRMĀ	FUTBOLS	SVEIKI/ATĀ
MĀJA/MĀJAS	SEŠI	LABVAKAR
RĪGA	KOHLĒĀRAIS – IMPLANTS	ATĀ + REDZĒT (UZREDZĒŠANOS)
JELGAVA	DEJOT	AR LABU NAKTI

GRAMATIKAS PIEMĒRI LATVIEŠU ZĪMJU VALODĀ

- ES, TU (piederības vietniekvārdus rāda ar rādītājpirkstu).
- VIŅŠ, VIŅA (rāda ar vadošās rokas īkšķi).
- MANS, TAVS (piederības vietniekvārdus rāda ar visu plaukstu).
- NĀKOTNE (BŪS) + MĒS = būsīm.
- Jautājumus rāda ar izteiktu mīmiku vai ar uzrautu uzacu un plecu kustību.
- Pilsētu nosaukumus daktilē pa burtiem, kamēr skolēns to apgūst, tad iepazīstina ar vienu pieņemto zīmi (RĪGA, JELGAVA), rādot to.
- Rādot kaut ko, kas patīk, tam attiecīgi jāpiemēro mīmika (piemēram, smaids, ātri piemiegtas acis, u. c.).
- Vecumu rāda ar atbilstošu skaitli, vārdu “gadi” rāda VECS (SEPTIŅI VECS = SEPTIŅI GADI).

AKTIVITĀTES

1. Es skolā

Video 1: Skola

Mērķis: skolēni lieto ar skolu saistītus vārdus.

Skolotājs ar skolēniem var iet ārā pie skolas ēkas. Rāda uz to un saka/parāda zīmju valodā “skola”. Skolas iekštelpās kopā ieskatās klasēs, skolotājs rāda uz skolēniem, uz skolotāju un uz klasi, un tādā veidā iepazīstina skolēnus ar vārdiem: “skolēni”, “skolotāja/skolotājs” un “klase”.

Vēlāk šos vārdus atkārto, skatoties attēlus un fotogrāfijas. Mācību līdzeklī vārdu izpratni nostiprina, veidojot teikumus, kopā skatās video latviešu zīmju valodā.

2. Iepazīšanās ar skolotāju, zēnu un meiteni

Video 2: Skolotāja iepazīstina ar sevi

Video 3: Jānis iepazīstina ar sevi

Video 4: Anna iepazīstina ar sevi

Video 5: Skolotājas un Jāņa dialogs

Video 6: Skolotājas un Annas dialogs

Mērķis: skolēni iepazīstas ar skolotāju, skolēniem Annu un Jāni, uzzinot viņu dzimumu, vārdus, vecumu, dzīvesvietu, intereses.

Izmantojot mācību līdzekli un skatoties video, skolēni iepazīstas ar skolotāju Ritu, skolēniem Annu un Jāni.

Skolotājs ar skolēniem pārrunā attēlos redzamo mācību līdzekli un nostiprina jaunos vārdus/jēdzienus. (Piemēram, kas tas ir? Vai tas ir zēns vai meitene? Cik viņam/viņai gadi? Kur viņš/viņa dzīvo? Kas viņam/viņai patīk?)

3. Iepazīsimies!

Darba lapa 1

Darba lapa 2

Mērķis: skolēni iepazīstina ar sevi, nosaucot savu vārdu, vecumu, intereses.

Skolotājs jautā katram skolēnam: kā tevi sauc? Cik tev gadi? Vai tu dzirdi labi? Vai tu mani labi redzi? Skolotājs uzmundrina skolēnus un palīdz viņiem atbildēt uz jautājumiem. Katrs skolēns sevi uzzīmē darba lapā 1.

Ar skolēna palīdzību skolotājs uzraksta pamatdatus par viņu, no pielikuma A bērns izgriež vārdus un tos pielīmē darba lapā 2. Skolēns uzzīmē, ko viņam/viņai patīk darīt.

4. Kas tas ir?

Darba lapa 3

Darba lapa 4

Mērķis: skolēni atšķir personas pēc dzimuma un priekšmetus no dzīvām būtnēm.

Skolotājs sagatavo attēlus, kur redzamas dažādas personas. Uz tāfeles uzzīmē tabulu, kurā vienā pusē rakstīts “viņa”, otrā “viņš”. Paskaidro, ka “viņa” ir sieviete, “viņš” – vīrietis. Skolēni šķiro attēlus, tos atbilstoši ievietojot tabulas ailēs.

Mācību līdzeklī izpilda darba lapu 3.

Līdzīgā veidā iepazīstas ar atšķirību starp dzīvām un nedzīvām būtnēm, uzdodot jautājumus: kas tas/tā ir? Kas viņš/viņa ir? Klasē uz grīdas izveido sava veida tabulu vai divus apļus. Vienā atbilstoši ieraksta jautājumu par dzīvu būtni, otrā – par nedzīvu. Skolotājs izvēlas vienu skolēnu un vienu priekšmetu, piemēram, krēslu. Skolotājs uzdod skolēnam jautājumu. Skolēns doto priekšmetu novieto atbilstošajā aplī.

Mācību līdzeklī izpilda darba lapu 4.

5. Personvārdi un sasveicināšanās ar klases biedriem

Mērķis: skolēni iepazīstas ar klasesbiedriem, nosaucot viņu vārdus (izrunā vai parāda daktilējot), un sasveicinās ar viņiem.

Skolēni stāv aplī, skolotājam rokā ir dzijas kamols. Viņš uzrunā kādu no skolēniem, piemēram, "Sveicināta, Eva!", un met viņai kamolu. Eva pasveicina skolotāju un uzrunā kādu no klasesbiedriem, padodot tālāk dzijas kamolu. Tekstu atkārto, iesaistot visus skolēnus, dzijas kamols ir atritināts, un ir izveidojies zirnekļa tīkls.

LZV: SVEICIENS E-V-A

Skolēni izveido kartītes formāta portretu (var izmantot savu fotogrāfiju vai uzzīmēt). Kartītes izvieto uz galda ar portretu uz leju. Katrs skolēns izvēlas vienu kartīti un atbild uz klasesbiedra uzdotajiem jautājumiem: kā viņu sauc? Cik viņam/viņai gadi?

LZV: KAS TAS (jautājoša mīmika, uzrautas uzacis).

TAS...

CIK VIŅŠ/SIEVIETE + VIŅŠ GADI (jautājoša mīmika, uzrautas uzacis).

VIŅŠ/SIEVIETE + VIŅŠ .... GADI.

6. Sasveicināšanās dažādās situācijās

Darba lapa 16

Mērķis: skolēni sasveicinās dažādās situācijās, izmantojot atbilstošus vārdus un vārdu savienojumus.

Skolotājs rāda attēlus, kuros, atkarībā no attēlotās situācijas, izmantotas dažādas sasveicināšanās frāzes. (Piemēram, bērns no rīta pamostas, satiekas skolotājs un skolēns, satiekas divi klasesbiedri, divi bērni atvadās viens no otra, atvadās divi pieaugušie, bērns iet gulēt.)

Skolēni izmanto atbilstošo sasveicināšanās frāzi (labrīt, labdien, labvakar, sveiks, uz redzēšanos, ar labu nakti).

Skolēni kopā skatās video ar dažādajām sasveicināšanās frāzēm.

Visi kopā spēlē spēli "Diena – nakts". Izvēlas vienu dalībnieku, kurš rāda/izrunā vārdus.

"Diena!" – visi bērni nostājas.

"Nakts!" – visi bērni pietupstas.

Vārdus maina dažādā tempā, arī vienu vārdu atkārtojot vairākas reizes. Tas, kurš kļūdās, no spēles izstājas.

MĀJA UN ĢIMENE

VĀRDU KRĀJUMS LATVIEŠU VALODĀ

māja	vecmāmiņa	skapis
ģimene	vectētiņš	liels/liela
dzīvoklis	bērnistaba	logs
privātā māja	viesistaba	galds
daudzdzīvokļu nams	guļamistaba	krēsls
dzīvot	virtuve	kaste
tētis	ēdamistaba	rotaļlietas
mamma	vannasistaba	dīvstāvu gulta
māsa	tualete	durvis
brālis	gulta	lampa

GRAMATIKAS PIEMĒRI LATVIEŠU VALODĀ

- Kas? (nominatīvs).
- Kur? (lokatīvs).
- Ko dara? (darbības vārds).
- Mans/mana, tavs/tava (piederības vietniekvārds).
- Tēvam/tētim, mātei/mammai (datīvs).

VĀRDU KRĀJUMS LATVIEŠU ZĪMJU VALODĀ

MĀJAS	OMA + MAMMA	SKAPIS
ĢIMENE	VECS + TĒTIS	LIELS
DZĪVOKLIS	BĒRNS + TELPA	LOGS
MĀJA	VIESI + TELPA	GALDS
DAUDZI STĀVI	GULĒT + TELPA	KRĒSLS
DZĪVOT	VĀRĪT + TELPA	KASTE
TĒTIS	ĒST + TELPA	ROTAĻLIETA
MAMMA	MAZGĀTIES + TELPA	DIVSTĀVU GULTA /GULTA + GULTA
MĀSA	TUALETE	DURVIS
BRĀLIS	GULTA	LAMPA /GAISMA

GRAMATIKAS PIEMĒRI LATVIEŠU ZĪMJU VALODĀ

- ES DZĪVOT MĀJA.
- DAUDZSTĀVU NAMS – STĀVI + MĀJA.
- Ja dzīvojamā platība ir maza – ES DZĪVOT ŠAURS DZĪVOKLIS.
- Ja neliela māja – ES DZĪVOT MAZS JUMTS.
- Ja deminutīvā forma namiņš – ES DZĪVOT JUMTS MAZS.

AKTIVITĀTES

1. Mana māja

Video 7: Mana māja

Mērķis: skolēni lieto ar mājām saistītus vārdus.

Skolēni apskata dažādu ēku attēlus, skolotājs tās nosauc un parāda atbilstošos LZV jēdzienus/vārdus (daudzdzīvokļu nams ar dažādiem stāviem, māja).

2. Jāņa un Annas ģimene

Video 8: Jāņa ģimene

Video 9: Annas ģimene

Mērķis: skolēni nosauc ģimenes locekļus un viņu vārdus.

Skolotājs bērniem rāda attēlu, kurā redzami ģimenes locekļi. Kopā skatās ģimenes attēlu skolēna mācību līdzeklī, skolotājs lasa tekstu, visi skatās video, kurā tiek iepazīstināts ar Jāņa un Annas ģimeni. Skolēni nosauc abu ģimeņu ģimenes locekļu vārdus.

3. Ģimenes locekļi

Darba lapa 9

Mērķis: skolēni lieto ģimenes locekļu nosaukumus, sasaistot vārdisko nosaukumu, attēlu un nosaukumu LZV.

Skolēni darba lapā 9 savieno attēlu ar drukāto vārdu un ar LZV zīmi.

4. Iepazīstini ar savu ģimeni!

Darba lapa 5

Mērķis: skolēni iepazīstina citus ar savas ģimenes locekļiem, viņus nosaucot un īsi raksturojot.

Skolēni darba lapā 5 uzzīmē savu ģimeni un pieraksta ģimenes locekļu vārdus, iepazīstina ar ģimenes locekļiem savus klasesbiedrus.

5. Dzīvoklī

Video 10: Telpas dzīvoklī
Pielikums šajā ceļvedī

Mērķis: skolēni lieto dažādu dzīvojamo telpu nosaukumus.

Skolotājs, izmantojot attēlus mācību līdzeklī, nosauc dzīvojamās telpas. Visi kopā skatās video. No ceļveža pielikuma skolotājs izgriež telpu attēlus, to nosaukumus latviešu valodā un latviešu zīmju valodā. Tālāk ar šiem materiāliem tiek strādāts dažādos veidos: skolēni meklē attēliem atbilstošās zīmes un vārdus, skolotājs nosauc telpu un skolēni atrod atbilstošo attēlu, zīmi, vārdu, izgrieztos attēlus, spēlē kā spēli "Memory" (atmiņas spēle), meklē pārus, nostiprina jaunus vārdus un to jēdzienus.

6. Kas ir tavā istabā?

Video 11: Jāņa istaba

Video 12: Annas istaba

Darba lapa 8

Mērķis: skolēni lieto bērnistabas priekšmetu nosaukumus.

Skolēni mācību līdzeklī apskata attēlus, kuros redzamas dažādas bērnistabas, skolotājs izlasa dialogus, visi kopā skatās video.

Skolēni uzzīmē katrs savu istabu un to apraksta.

7. Kur ir?

Darba lapa 6

Mērķis: skolēni lieto telpu un ģimenes locekļu nosaukumus lokatīva locījumā, atbildot uz jautājumiem.

Skolēni atbild uz jautājumiem: kur? Kas?

Skolēni darba lapā 6 aplūko attēlus un atbild uz jautājumiem zem attēliem.

8. Dzīvoklī

Darba lapa 7

Mērķis: skolēni lieto telpu un tur esošo priekšmetu nosaukumus, sasaistot vārdisko nosaukumu, attēlu un nosaukumu LZV.

Skolēni nosauc telpu un zem tās attēla pieraksta nosaukumu. No pielikuma Č izgriež attēlus. Pa kreisi no telpas attēla pielīmē attiecīgajai telpai piederošu priekšmetu attēlus. Pa labi – pielīmē zīmes.

9. Saprot uzdevumu norādes

Mērķis: skolēni saprot un izpilda norādes.

Latviešu valodā: skolēni klausās / nolasa no lūpām skolotāja norādes (Lūdzu, atver logu! Ieslēdz gaismu! Atnes savu krēslu!) un izpilda tās. Klasesbiedri cits citam dod norādes un izpilda saņemtos uzdevumus.

Latviešu zīmju valodā: skolēni vēro skolotāja norādes – TU (U burts uz leju) LOGS ATVĒRT, LŪDZU. TU (ar rokas pirkstiem imitē spuldzītes iedegšanu, viena zīme divi vārdi) IESLĒGT GAISMA. TAVS KRĒSLS TE. AIZVER DURVIS, LŪDZU! Klasesbiedri cits citam dod norādes un izpilda saņemtos uzdevumus.

10. Dziesmiņa

Video: Viens balts namiņš

Mērķis: skolēni attēlo LZV skaitāmpanta tekstu.

Skolēni iemācās skaitāmpantu "Viens balts namiņš".

Latviešu valodā:

Viens balts namiņš,

Cik tam logi?

Viens, divi, trīs?

Saki tu!

Latviešu zīmju valodā:

VIENS BALTS MAZS NAMS.

CIK LOGS IR (jautājoša mīmika, uzrautas uzacis)?

VIENS DIVI TRĪS.

TAGAD SKAITLIS SAKI TU!

SKAITĻI UN DZĪVNIEKI

VĀRDU KRĀJUMS LATVIEŠU VALODĀ

skaitlis/skaitļi	trusis	daudz
dzīvnieki	cūka	grib
viens, divi,...desmit	zirgs	vēl
mājdzīvnieki	gailis	mazs
kaķis	redzēt	sieviete/sieviešu
govs	cik	vīrietis/vīriešu
aita	saskaitīt	
vista	ir	
kaza	lauku saimniecība/lauki	
suns		

GRAMATIKAS PIEMĒRI LATVIEŠU VALODĀ

- Vīriešu un sieviešu dzimtes lietojums.
- Nominatīva un akuzatīva lietojums.
- Jautājums: cik?

VĀRDU KRĀJUMS LATVIEŠU ZĪMJU VALODĀ

SKAITLIS	TRUSIS	DAUDZ
DZĪVNIEKS	CŪKA	GRIBĒT
VIENS,DIVI... DESMIT	ZIRGS	VĒL
MĀJA DZĪVNIEKS	GAILIS	MAZS
KAĶIS	REDZĒT	SIEVIETE
GOVS	CIK	VĪRIETIS
AITA	SKAITĪT	
VISTA	BŪT (piederības izteiksmē)	
KAZA	LAUKI	
SUNS		

GRAMATIKAS PIEMĒRI LATVIEŠU ZĪMJU VALODĀ

Latviešu valodā un latviešu zīmju valodā lieto vīriešu un sieviešu dzimti. To norāda, ar daktilēmu (daktilējot) akcentējot dzimti. Nominatīva un akuzatīva vietā zīmju valodā izmanto zīmes vietu. Katrs lietvārds iegūst savu individuālu zīmes vietu, latviešu valodā katram lietvārdam ir sava deklinācija. Latviešu valodā ir septiņas deklinācijas, latviešu zīmju valodā zīmju vietu var būt bezgalīgi daudz, tomēr vienā kontekstā parasti izmanto trīs (pa kreisi, pa labi un vidū).

Zīmes tiek rādītas ar izteiktu mīmiku:

- jautājums KAS? (uzrautas uzacis);
- apstiprinājums JĀ (rāda attiecīgo zīmi un apstiprinoši pamāj ar galvu);
- noliegums NĒ (rāda attiecīgo zīmi un noliedzoši māj ar galvu);
- IR? (tev ir?) (jautājoša mīmika, uzrautas uzacis);
- NAV? (tev nav?) (jautājoša mīmika, uzrautas uzacis, noliedzoši māj ar galvu);
- IR (man ir) (apstiprinoši pamāj ar galvu);
- NAV (noliedzoši māj ar galvu, žēla sejas izteiksme).

AKTIVITĀTES

1. Skaitļi/cipari 38-39

Video 13: Cipari 1-10

Mērķis: skolēni lieto skaitļa vārdus (ciparu nosaukumus), sasaistot vārdisko nosaukumu, attēlu un nosaukumu LZV.

Skolotājs lēni un skaidri izrunā ciparus, pie katra ar rokas pirkstiem parādot atbilstošo ciparu. Skolēni vēro un pēc tam atkārto. Kopā noskatās video un latviešu zīmju valodā atkārto ciparu nosaukumus. Skolēni dažādos veidos nostiprina ciparus/skaitļus (stāv aplī un cits citam padod bumbu, skaitās pēc kārtas, met metamo kauliņu un skaita punktiņus, paši izveido vienkāršus ar dzīvi saistītus saskaitīšanas uzdevumus).

2. Mājdzīvnieki 40-41

Video 14: Mājdzīvnieki

Mērķis: skolēni lieto mājdzīvnieku nosaukumus.

Skolēni apskata dzīvnieku attēlus un nosauc dzīvniekus latviešu valodā un latviešu zīmju valodā. Skolēni atdarina mājdzīvnieku kustības un tiem raksturīgās skaņas: maušanu, blēšanu, ņaudēšanu u. c. Skatās bērnu grāmatas un nosauc tur redzamos mājdzīvniekus.

3. Kas tas ir? Ko tu redzi? 42-43

Mērķis: skolēni lieto dzīvnieku nosaukumus nominatīva un akuzatīva locījumos.

Skolēni iepazīst jautājumus “Kas tas ir?” un “Ko tu redzi?”
Atbild ar paplašinātiem teikumiem, īpašu vērību piešķirot galotnēm.

4. Kas tas ir? Tev ir? Ko tu redzi? 44-45 (latviešu zīmju valoda)

Video 15: Kas tas ir? Tev ir?

Video 16: Ko tu redzi?

Mērķis: skolēni atbild uz jautājumiem apstiprinoši un/vai noliedzoši.

Skolotājs skolēniem mācību līdzeklī rāda komiksu. Kopā skatās video un ar dažādiem piemēriem vingrina vārdu/jēdzienu izpratni latviešu zīmju valodā.

Skolotājs pievērš skolēnu uzmanību mīmikas nozīmei, rādot noteiktas zīmes. KAS (jautājoša mīmika, uzrautas uzacis), apstiprinošs JĀ (apstiprinoši pamāj ar galvu), noliegums NĒ (noliedzoši māj ar galvu), TEV IR? (jautājoša mīmika, uzrautas uzacis), NĒ + IR (jautājoša mīmika, uzrautas uzacis), TEV IR (apstiprinoši pamāj ar galvu), IR + NĒ (NAV, man nav) (noliedzoši māj ar galvu).

5. Cik ir dzīvnieki? Saskaiti! 46-47

Mērķis: skolēni veido teikumus, izmantojot skaitļa vārdus kopā ar sieviešu un vīriešu dzimtes lietvārdiem un darbības vārdu “būt”.

Skolēni saskaita dzīvniekus un izveido teikumus (Ir viens kaķis. / Šeit ir viens kaķis...).

6. Saskaiti dzīvniekus! (latviešu zīmju valoda)

48-49

 Video 17: Saskaiti dzīvniekus!

Mērķis: skolēni veido dialogus LZV par dzīvniekiem un to skaitu un lieto jēdzienus “nepareizi”, “pareizi”, “vēlreiz”.

Skolēni mācību līdzeklī aplūko komiksu un noskatās video dialogu. Atkāрто zīmes un paši veido savus dialogus.

7. Laukos

50-51

 Video 18: Lauku saimniecībā

Mērķis: skolēni stāsta par mājdzīvniekiem.

Skolēni mācību līdzeklī apskata lauku saimniecības attēlu. Skolotājs nolasa teikumus. Kopā noskatās video. Skolēni ar attēlu palīdzību patstāvīgi izveido teikumus.

8. Cik?

52

Darba lapa 10

Mērķis: skolēni lieto skaitļa vārdus, sasaistot skaitu, attēlu un nosaukumu LZV.

Skolēni saskaita dzīvniekus un apskata dotos attēlus, kur redzami skaitļi. Savieno dzīvnieku skaitu ar atbilstošā skaitļa attēlu.

9. Skaitļu kārtošana pēc kārtas

53

Darba lapa 11

Mērķis: skolēni lieto skaitļa vārdus, sasaistot skaitu, attēlu un nosaukumu LZV.

Skolēni no pielikuma D izgriež trūkstošos attēlus un darba lapā 11 tos pielīmē atbilstošajās vietās. Nosauc, cik dzīvnieki ir redzami.

10. Sieviešu un vīriešu dzimte

Darba lapa 12

Darba lapa 13

Mērķis: skolēni veido teikumus, izmantojot sieviešu un vīriešu dzimtes lietvārdus.

Skolēni no pielikuma E izgriež vārdus un tos pielīmē darba lapā tabulā pa dzimtēm.

Tabulā, kas pieejama darba lapā 13, skolēni patstāvīgi ieraksta teikumus. Teikumus izlasa.

11. Laukos, jautājumi un atbildes

Darba lapa 14 (lappuses augšpusē)

Mērķis: skolēni atbild uz jautājumiem par lauku saimniecību.

Skolēni izlasa 50. lpp. esošos teikumus un darba lapā 14 savieno jautājumus ar atbildēm.

12. Emocijas un zīmes

Darba lapa 14 (lappuses apakšpusē)

Mērķis: skolēni savieno sejas izteiksmi ar atbilstošo LZV zīmi.

Skolēni vēro attēlos uzzīmēto mīmiku. Katru mīmiku savieno ar atbilstošo zīmi latviešu zīmju valodā.

Augšējā mīmikas rinda: NĒ, JĀ, KAS, MAN NAV

Apakšējā zīmju rinda: KAS, NĒ + BŪT (MAN NAV), JĀ, NĒ

13. Dzīvnieki zīmju valodā

Darba lapa 15

Mērķis: skolēni lieto lietvārdus – dzīvnieku nosaukumus LZV.

Skolēni atkārtο dzīvnieku nosaukumus latviešu zīmju valodā un tos savieno ar atbilstοšajiem dzīvnieku attēliem.

14. Dzīvnieku ģimenes

Mērķis: skolēni lieto mājdzīvnieku un viņu mazuļu nosaukumus.

Skolēni uzzīmē vai atrod attēlus, kuros redzamas mājdzīvnieku ģimenes (piemēram, govς, bullis, teliņš).

15. Ko mums dod dzīvnieki?

Mērķis: skolēni lieto lietvārdus – mājdzīvnieku nosaukumus – vārdu savienojumos ar lietvārdiem akuzatīva locījumā.

Skolotājs sagatavo attēlus ar mājdzīvniekiem un to, ko tie mums sniedz (piens, siers, vilna...).

16. Galda spēles

Mērķis: skolēni lieto spēlēs un rotaļās apgūtos vārdus.

Skolēni spēlē spēles, piemēram, dzīvnieku atmiņa, riču-račς, domino. Apgūtos vārdus/ jēdzienus nostiprina arī ar dziesmiņu/skaitāmpantu palīdzību. Piemēram:

Raudzīsim, kā to darām, (Pieliek pie pieres roku un raugās tālumā.)

Kā visus desmit saskaitīt varam. (Ātri izkustina pirkstiņus, kā pianists pirms spēlēšanas.)

Viens, divi, trīs – tie citi būs drīz! (Liec pēc kārtas pirkstiņus.)

Četri, pieci, seši – tie mums ar' nav sveši. (Liec pēc kārtas pirkstiņus.)

Septiņi, astoņi, deviņi – āreče nu, kur viņi! Pieliec vēl vienu klāt. (Liec pēc kārtas pirkstiņus.)

Nu visi desmit ir akurāt! (Pieliec pēdējo pirkstu un tad uzvaroši paceļ divas dūrītes gaisā).

LATVIEŠU ZĪMJU VALODAS TULKOJUMS LATVIEŠU VALODĀ

Lpp.	LZV – LATVIEŠU ZĪMJU VALODA	LV – LATVIEŠU VALODA
5	TĀ SKOLA	Tā ir mana skola.
	TIE BĒRNI	Tie skolēni.
	TĀ MĀCĪT + SKOLOTĀJA	Tā ir skolotāja.
	TĀ MĀCĪTIES + KLASE	Tā ir mana klase.
7	LABA + DIENA	Labdien!
	ES SKOLOTĀJA RITA	Es esmu skolotāja Rita.
	ES MĀCĪT PIRMĀ KLASE	Es mācu pirmo klasi.
	ES DZĪVOT RĪG-A RĪGA	Es dzīvoju Rīgā.
	KOPĀ MĀCĪT UN SPĒLĒT	Mēs kopā mācīsimies un spēlēsimies.
	KAS TU (jautājoša mīmika)	Kas tu esi?
9	ES IR J-Ā-N-I-S O-Z-O-LS	Es esmu Jānis Ozols.
	MAN SEPTIŅI GADI	Man ir septiņi gadi.
	ES VĀJDZIRDĪGS	Es esmu vājdzirdīgs.
	MAN IR DIVI AIZAUSS APARĀTI	Man ir divi dzirdes aparāti.
	ES DZĪVOT RĪGA	Es dzīvoju Rīgā.
	PATIKT SPĒLĒT FUTBOLS	Man patīk spēlēt futbolu.
11	ES IR A-N-N-A A-P-S-E	Es esmu Anna Apse.
	MAN SEŠI GADI	Man ir seši gadi.
	ES MĀCOS PIRMĀ KLASE	Es mācos pirmajā klasē.
	ES NEDZIRDĪGS	Es esmu nedzirdīga.
	MAN IR IMPLANTS	Man ir kohleārais implants.
	ES DZĪVOT JELGAVA	Es dzīvoju Jelgavā.
	PATIKT DEJOT	Man patīk dejot.
13	KĀ TU SAUC (jautājoša mīmika)	Kā tevi sauc?
	MANS VĀRDS J-Ā-N-I-S	Mani sauc Jānis.
	VIŅŠ ZĒNS VIŅA VĀRDS J-Ā-N-I-S	Viņš ir zēns. Viņu sauc Jānis.
	KUR TU DZĪVOT vai KUR DZĪVOT TU (jautājoša mīmika)	Kur tu dzīvo?
	ES DZĪVOT RĪGA	Es dzīvoju Rīgā.

Lpp.	LZV – LATVIEŠU ZĪMJU VALODA	LV – LATVIEŠU VALODA
15	KĀ TU SAUC (jautājoša mīmika)	Kā tevi sauc?
	ES IR A-N-N-A	Mani sauc Anna.
	VIŅA IR MEITENE VIŅA SAUC A-N-N-A	Viņa ir meitene. Viņu sauc Anna.
	CIK TU GADI (jautājoša mīmika)	Cik tev ir gadi?
	MAN SEŠI GADI	Man ir seši gadi.
	VIŅA SEŠI GADI	Viņai ir seši gadi.
21	MĀJA UN ĢIMENE	Māja un ģimene.
	MANA MĀJA	Mana māja.
	ES DZĪVOT DZĪVOKLIS 2. STĀVS	Es dzīvoju dzīvoklī 2. stāvā.
	ES DZĪVOT MĀJA	Es dzīvoju mājā.
23	MANA ĢIMENE	Mana ģimene.
	MANA ĢIMENE IR TĒTIS MAMMA MĀSA BRĀLIS UN ES	Manā ģimenē ir tētis, mamma, māsa, brālis un es.
	MAMMA SAUC B-A-I-B-A	Mammu sauc Baiba.
	TĒTIS SAUC J-U-R-I-S	Tēti sauc Juris.
	BRĀLIS SAUC I-V-O	Brāli sauc Ivo.
	MĀSA SAUC L-I-T-A	Māsu sauc Lita.
	MĒS UZVĀRDS O-Z-O-L-S	Mūsu uzvārds Ozols.
25	MĀJA DZĪVOT MAMMA TĒTIS MĀSA UN ES	Mājā dzīvo mamma, tētis, māsa un es.
	KOPĀ DZĪVOT VECS + TĒTIS UN OMA + MAMMA	Ar mums kopā dzīvo arī vectētiņš un vecmāmiņa.
	MAMMA SAUC L-I-D-I-J-A	Mammu sauc Lidija.
	TĒVS SAUC P-Ē-T-E-R-I-S	Tēti sauc Pēteris.
	MĀSA SAUC D-A-C-E	Māsu sauc Dace.
	OMA + MAMMA SAUC L-A-I-M-A	Vecmāmiņu sauc Laima.
	VECS + TĒTIS SAUC O-S-K-A-R-S	Vectētiņu sauc Oskars.
	MĒS VĀRDS + OTRS (UZVĀRDS) A-P-S-E	Mūsu uzvārds ir Apse.

Lpp.	LZV – LATVIEŠU ZĪMJU VALODA	LV – LATVIEŠU VALODA
26	TELPA	dzīvoklī
	BĒRNS + TELPA	bērnistaba
	VIESI + TELPA	viesistaba
27	GULĒT + TELPA	guļamistaba
	MAZGĀTIES + TELPA	vannasistaba
	TUALETE	tualete
	VARĪT + TELPA	virtuve
	ĒST + TELPA	ēdamistaba
29	KAS IEKŠĀ TAVS TELPA (jautājoša mīmika)	Kas ir tavā istabā?
	MANS TELPA IEKŠĀ GULTA SKAPIS LIELS LOGS GALDS KRĒSLS KASTE SPĒLĒTĪES	Manā istabā ir gulta, skapis, liels logs, galds, krēsls un kaste ar rotaļlietām.
31	KAS IEKŠĀ TAVS TELPA (jautājoša mīmika)	Kas ir tavā istabā?
	MANS TELPA IR GULTA GULTA (rāda vienu virs otras, divstāvu gulta) SKAPIS DURVIS LAMPA SPĒLĒTĪES + LIETAS (rotaļlietas)	Manā istabā ir divstāvu gulta, skapis, durvis, lampa un rotaļlietas.
37	OMA + MAMMA	vecmāmiņa
	MĀSA	māsa
	BRĀLIS	brālis
	VECS +TĒTIS	vectētiņš
	MAMMA	mamma
	TĒTIS	tētis
39	SKAITLIS UN DZĪVNIĒKS	skaitļi un dzīvnieki
	SKAITLIS	skaitļi
	VIENS .... DESMIT	viens.... desmit

Lpp.	LZV – LATVIEŠU ZĪMJU VALODA	LV – LATVIEŠU VALODA
41	MĀJA DZĪVNIKI	mājdzīvnieki
	KAĶIS	kaķis
	GOVS	govs
	KAZA	kaza
	AITA	aita
	VISTA	vista
	SUNS	suns
	CŪKA	cūka
	TRUSIS	trusis
	ZIRGS	zirgs
	GAILIS	gailis
44	KAS TAS IR (jautājoša mīmika)	Kas tas ir?
	TAS IR GAILIS	Tas ir gailis.
	VAI TĀ IR VISTA (jautājoša mīmika)	Vai tā ir vista?
	TĀ IR VISTA	Tā ir vista.
	VAI TEV IR KAĶIS (jautājoša mīmika)	Vai tev ir kaķis?
	MAN IR KAĶIS	Man ir kaķis.
	VAI TEV IR SUNS (jautājoša mīmika)	Vai tev ir suns?
	NĒ MAN NAV SUNS (skumja mīmika)	Nē man nav suns.
45	KO TU REDZĒT (jautājoša mīmika)	Ko tu redzi?
	TĀ AITA	Tā aita.
	VAI TU REDZĒT AITA (jautājoša mīmika)	Vai tu redzi aitu?
	ES REDZĒT GOVS	Es redzu govī.
48	SASKAITI CIK AITAS REDZĒT	Saskaiti, cik aitas redzi!
	PIECI AITA	Piecas aitas.
	ASTOŅI AITA	Astoņas aitas.
	NĒ NEPAREIZI DOMĀ	Nē. Nepareizi! Padomā!
	SEPTIŅI AITA (jautājoša mīmika) PAREIZI (priecīga mīmika) TURPINI	Septiņas aitas? Pareizi! Turpini!
49	DIVI ZIRGS	Divi zirgi.
	ČETRI ZIRGS	Četri zirgi.
	TRĪS ZIRGS	Trīs zirgi.
	PAREIZI (priecīga mīmika)	Pareizi!

Lpp.	LZV – LATVIEŠU ZĪMJU VALODA	LV – LATVIEŠU VALODA
51	LAUKOS	Laukos
	MANS VECS + TĒTIS DZĪVOT LAUKI	Manam vectētiņam ir lauku saimniecība.
	VIŅŠ IR DAUDZ MĀJA DZĪVNIEKŠ	Viņam ir daudz mājdzīvnieku.
	VIŅŠ TRĪS GOVS DIVI AITA PIECI VISTA UN GAILIS	Viņam ir trīs govīs, divas aitas, piecas vistas un gailis.
	VIŅŠ GRIBĒT VĒL CŪKA KAZA TRUSIS UN ZIRGS	Viņš grib vēl cūku, kazas, trušus un zirgu.
	SUNS R-E-K-S-I-S SARGĀT MĀJA	Suns Reksis sargā māju.
	MAN PATIKT MAZS KAĶIS	Man patīk mazi kaķēni.
52	TRĪS	trīs
	VIENS	viens
	ČETRI	četri
	PIECI	pieci
	DIVI	divi
53	VIENS	viens
	ČETRI	četri
	DIVI	divi
56	PĀRSTEIGTA	pārsteigta
	BĒDĪGA	bēdīga
	PRIECĪGA	priecīga
	DOMĪGA	domīga
57	MĀJA DZĪVNIEKŠ	mājdzīvnieki
	CŪKA	cūka
	GOVS	govs
	KAĶIS	kaķis
	GAILIS	gailis
	ZIRGS	zirgs
	AITA	aita
	TRUSIS	trusis
	SUNS	suns
	VISTA	vista
	KAZA	kaza
58	SVEICIENI SVEIKI ATĀ	Sveicieni! Sveiki! Atā!
	LABA + RĪTS LABA + DIENA	Labrīt! Labdien!
	ATĀ + REDZĒT LABA + NAKTS	Uz redzēšanos! Ar labu nakti!

Par autoriem

Katja Kranjca

Katja Kranjca ir logopēdijas un surdopedagoģijas profesore Vājdzirdīgo un nedzirdīgo institūtā Ļubļanā. Kā skolotāja mācījusi pirmsskolas vecuma un pamatskolas sākumklašu vājdzirdīgos un nedzirdīgos bērnus. Par zīmju valodu viņa izrādīja interesi, jau studējot pedagoģiju. Zīmju valodu sākumā apguva ar kolēģu, tajā skaitā Ļubica Podboršeka, palīdzību, mācījās no nedzirdīgajiem un surdotulkiem. Zīmju valodu izmanto arī ikdienas saziņā ar partnera vecākiem. Ieguvusi slovēņu zīmju valodas tulka sertifikātu. Kopā ar Ļubicu Podboršeku Vājdzirdīgo un nedzirdīgo institūtā Ļubļanā vienas no pirmajām vadījušas zīmju valodas kursus nedzirdīgu bērnu vecākiem, skolotājiem un citiem interesentiem. Abas kopā izveidojušas mācību grāmatu slovēņu zīmju valodā, pirmajos trīs līmeņos. Katja Kranjca pasniedz vidusskolā saziņu zīmju valodā un skolas darbiniekiem – slovēņu zīmju valodu.

Marjetka Štampeka

Marjetka Štampeka Pedagoģijas fakultātē ir studējusi logopēdiju un surdopedagoģiju. Ļubļanas Vājdzirdīgo un nedzirdīgo institūta skolā jau trīsdesmit gadus māca nedzirdīgos un vājdzirdīgos bērnus, kā arī bērnus ar runas un valodas traucējumiem. Bērniem ar dažādas pakāpes un vienlaikus vairākiem izaicinājumiem valodas apgūvē un tās mācīšanā ir nepieciešama atšķirīga pieeja un metodika. Marjetka Štampeka meklē dažādas metodes, kas atvieglo mācības un veicina zināšanu apguvi, t. sk. viņa mācību procesu padara dinamiskāku, izmantojot teātra pedagoģijas metodes. Savās zināšanās dalās ar kolēģiem un plašāku interesentu loku. Māca nedzirdīgos un vājdzirdīgos bērnus pamatskolas vidējās klasēs.

Simona Zupana Šmigiča

Simona Zupana Šmigiča studējusi Ļubļanas Pedagoģijas akadēmijā speciālo pedagoģiju, surdopedagoģiju un logopēdiju. Pēc studijām kā surdopedagoģe uzsāka darbu Ļubļanas Vājdzirdīgo un nedzirdīgo institūta skolā, mācot pirmsskolas vecuma bērnus ar dzirdes traucējumiem. Vēlāk strādāja pamatskolas sākumklasēs. Vairākus gadus bija asistents un surdopedagoģis nedzirdīgiem un vājdzirdīgiem bērniem, kuri apmeklēja vispārējās izglītības iestādes pamatskolas un vidusskolas posmā. Līdzdarbojusies dažādās darbnīcās vājdzirdīgo un nedzirdīgo bērnu integrācijai vispārīgajās skolās. Vēl pēc vairāk nekā trīsdesmit bagātīgas pieredzes iegūšanas gadiem darbā ar nedzirdīgiem un vājdzirdīgiem bērniem aizvien nonāk jaunu izaicinājumu un meklējumu priekšā: kā panākt, lai konkrēts bērns iespējami efektīvāk spētu sazināties un dzīvē kļūt patstāvīgs. Savas zināšanas un izteikti attīstītu izpratni par bērniem ar dzirdes traucējumiem izmanto, mācot skolēnus pamatskolas sākumklasēs.

PAR EKSPERTIEM

Maticis Pavličs

Maticis Pavličs ir valodnieks, kas pēta slovēņu zīmju valodu. Pēc studijām salīdzinošajā un vispārējā valodniecībā Slovēnijā ieguvis doktora grādu Ca' Foscari universitātē Venēcijā ar disertāciju par zīmju pamatsecību slovēņu zīmju valodā. Līdzdarbojas programmā "Slovēņu zīmju valodas tulki", Ļubļanas Vājdzirdīgo un nedzirdīgo institūtā pasniedz slovēņu zīmju valodu. Pasniedz arī programmu "Logopēdija un surdopedagoģija" Ļubļanas Universitātes Pedagoģijas fakultātē. Programmā 2018.–2019. gadā sadarbībā ar Slovēnijas Nedzirdīgo un vājdzirdīgo asociāciju iniciēja un realizēja ES projektu "Slovēņu zīmju valodas video rokasgrāmata".

Marjetka Kuloveca

Marjetka Kuloveca Ļubļanas Vājdzirdīgo un nedzirdīgo institūtā bija pirmā nedzirdīgā pasniedzēja. Viņa aktīvi iesaistās semināros, daloties savā pieredzē par dzirdes problēmām un nedzirdīgo un vājdzirdīgo izglītību ar vispārējās izglītības iestāžu skolotājiem un darbiniekiem. Kā pirmā nedzirdīgā Slovēnijas pilsoņe 2018. gadā ieguva zinātņu doktora grādu. Pasniedz slovēņu zīmju valodu Ļubļanas Vājdzirdīgo un nedzirdīgo institūta vidusskolā, kā arī strādā kā nedzirdīgais tulks pamatskolas un vidusskolas klasēs, vada slovēņu zīmju valodas kursus darbiniekiem un citiem interesentiem.

Katja Šifrara

Šifrara ir speciālais pedagogs Ļubļanas Vājdzirdīgo un nedzirdīgo institūta veselības centrā. Nodrošina speciālo pedagoģisko pieeju skolēniem ar runas un dzirdes traucējumiem, bērniem ar autiskā spektra traucējumiem un nedzirdīgiem un vājdzirdīgiem bērniem. Viņas aprūpē nonāk arī vispārējās izglītības skolu un pirmsskolas vecuma bērni, kuriem ir ar runu saistīti izaicinājumi mācību procesā, kā arī uzmanības traucējumi un specifiski traucējumi, kas saistīti ar lasītprasmi, rakstītprasmi, matemātiku un citiem priekšmetiem. Tas ir komandas darbs, kurā līdzdarbojas psihologs, logopēds un attiecīgās mācību iestādes terapeits. Procesā tiek iekļauti arī bērnu vecāki.

PAR RECENZENTIEM

Mateja Frangeža

Mateja Frangeža ir speciālās un rehabilitācijas pedagoģijas profesore, strādā Mariboras Dzirdes un runas centrā. Sākumā mācīja pirmsskolas vecuma bērnus ar runas un valodas traucējumiem, vēlāk – pamatskolas sākumklašu skolēnus. Mācību un saziņas procesā sāka izmantot slovēņu zīmju valodu un pati izglītojās šajā jomā. Nu jau vairākus gadus māca pamatskolas pirmo trīs klašu bērnus ar dzirdes traucējumiem.

Živana Rusiča

Živana Rusiča ir skolotāja. Studējusi Mariboras Pedagoģijas fakultātē. Viņa savu ceļu kā pedagoģe sāka vispārīgizglītojošajās skolās. Viņu jau studiju laikos interesēja un saistīja darbs ar īpašo vajadzību cilvēkiem. Viņa bieži strādāja kā brīvprātīgā. Tālāk turpināja darbu Mariboras Dzirdes un runas centrā, kur strādāja ar īpašo vajadzību bērniem. Ar vājdzirdības un nedzirdības jautājumiem viņa pirmoreiz saskarās tieši tur. Viņa novērtēja, cik svarīga šajā darbā ir kvalitatīva ikdienas saziņa, un iemācījās slovēņu zīmju valodu, iegūstot visus nepieciešamos sertifikātus. Lai gan Mariboras Dzirdes un runas centrā primārā bija runātā un rakstītā valoda, zīmju valoda viņai lieti noderēja, lai labāk iepazītu savus audzēkņus un izprastu viņu vēlmes un izaicinājumus. Darbs ar nedzirdīgiem un vājdzirdīgiem bērniem viņu ļoti interesēja, tāpēc viņa Ļubļanas Pedagoģijas fakultātē ieguva papildu grādu speciālajā izglītībā un pedagoģijā darbam ar bērniem, kuriem ir runas, valodas un saziņas traucējumi. Vairākus gadus strādāja nedzirdīgo un vājdzirdīgo bērnu vasaras nometnēs. Līdzdarbojas nedzirdīgajiem paredzētu mācību un literatūras materiālu veidošanā.

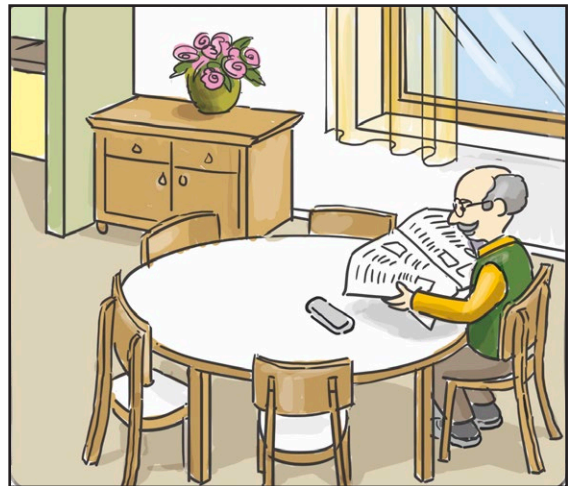
AVOTI

- Pfifer, Ajda (2016). Nedzirdīgu bērnu valodas kompetence un agrīna piekļuve zīmju valodai. Doktora disertācija. Filozofijas fakultāte. Ļubļanas Universitāte.
- Kulovec Marjetka (2018). Slovēņu zīmju valodas tulkošanas stratēģiju analīze un to ietekme uz valodas izpratni. Doktora disertācija. Filozofijas fakultāte. Ļubļanas Universitāte.
- Knez, Mihaela, idr. (2015) Križ kraž. Mācību grāmata. Ievads slovēņu valodā kā svešvalodā bērniem, kuri neprot nevienu valodu. Ļubļana: Filozofijas fakultātes zinātniskā izdevniecība.
- Pavlič, Matic (2016). Kā bērns ar dzirdes bojājumiem apgūst valodu? Rokasgrāmata vecākiem un skolotājiem. Ļubļana: Slovēnijas Nedzirdīgo un vājdzirdīgo asociācija.
- Pavlič, Matic (2019). Slovēņu zīmju valodas video rokasgrāmata. Ļubļana: Slovēnijas Nedzirdīgo un vājdzirdīgo asociācija, izdevniecība ZRC.

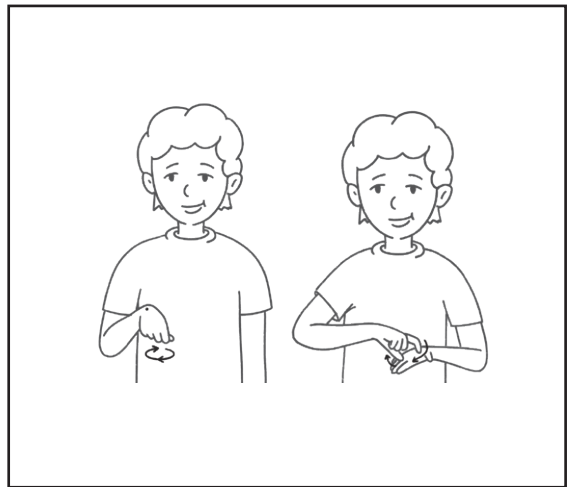
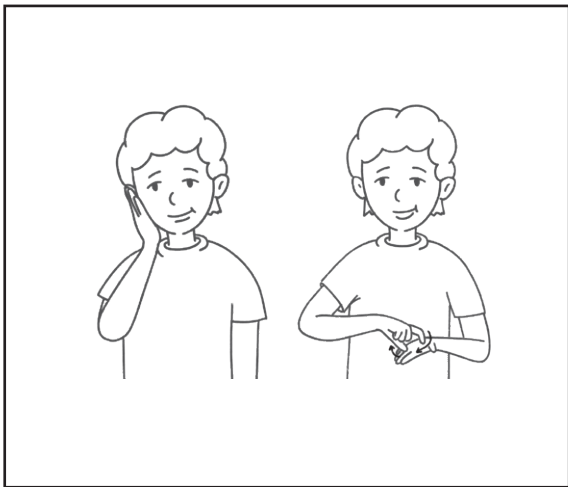
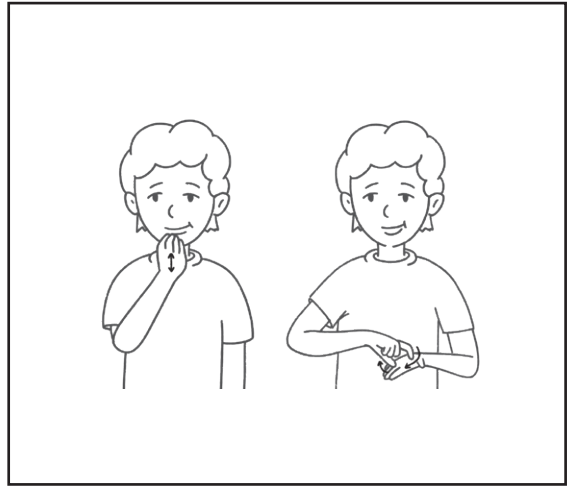
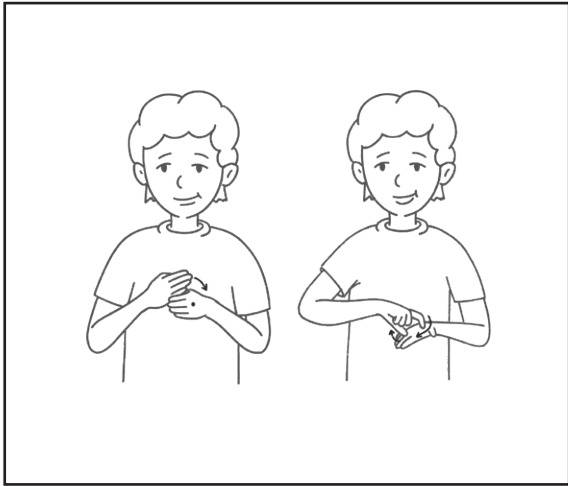
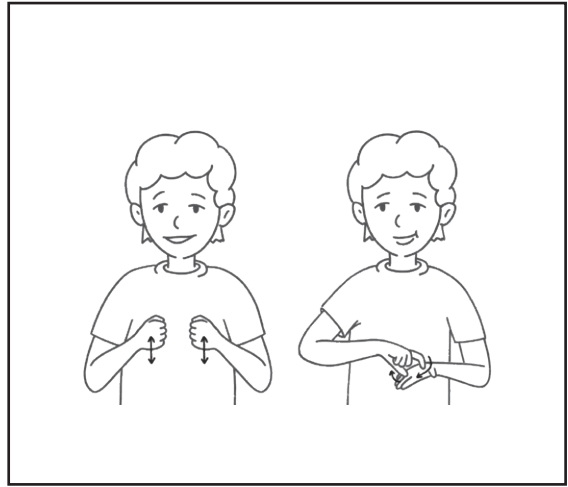
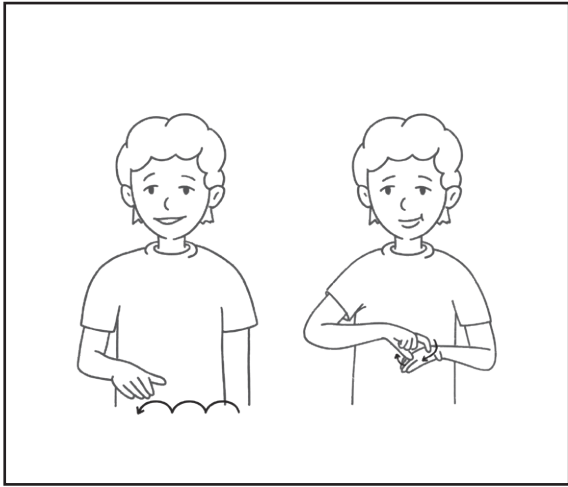

GUĻAMISTABA

VANNASISTABA

BĒRNISTABA

VIESISTABA

ĒDAMISTABA

VIRTUVE